

Jak brzmi świat

Koncepcja ekologii akustycznej nie jest nowa: sformułował ją w latach 60. ub.w. kanadyjski kompozytor, pedagog i pisarz Raymond Murray Schafer (1933–2021). Najważniejsze założenia swojej teorii zawarł w książce „The Soundscape: Our Sonic Environment and the Tuning of the World” („Krajobraz dźwiękowy: nasze środowisko dźwiękowe i strojenie świata”), wydanej w 1977 r. Ekologię akustyczną można określić jako dziedzinę badającą relacje między człowiekiem, dźwiękiem i sposobem jego odbioru a otoczeniem – celem powinna zaś być, jak pisał Schafer, „subtelna równowaga między organizmami żywymi, ludźmi i ich środowiskiem akustycznym”. Wszelkie zjawiska dźwiękowe z otoczenia człowieka razem tworzą pejzaż dźwiękowy – to jeden z najważniejszych terminów tej teorii. Dźwięki postrzegane są razem z ich percepcyjnym, społecznym i historycznym kontekstem. Sprawia to, że ekologia akustyczna stała się przedmiotem zainteresowania wielu dziedzin nauki.

Dźwięk inspiruje też pisarzy, filmowców, fotografów, architektów. Projektanci przestrzeni miejskich coraz częściej zwracają uwagę na to, do tworzenia jakich dźwięków zachęca dane terytorium i jak brzmienia będą się w nim rozchodzić. Kompozytorzy wychodzą poza standardowe dźwięki muzyczne, eksplorując nowe brzmieniowe terytoria. Intencjonalne wykorzystanie dźwięku wzbogaca teatr i inne sztuki performatywne, wkracza do sztuk wizualnych.

Rozwijanie umiejętności świadomego słuchania i wrażliwości na bodźce dźwiękowe wpisuje się we współczesne trendy samoświadomości i pracy nad sobą, w sprzyjające zdrowemu życiu: slow life i uważność. Przytłoczeni nadmiarem bodźców ludzie poszukują spokoju, harmonii i równowagi. W tym kontekście hałasem jest każde niepożądane zjawisko akustyczne – dźwięk nie musi być bardzo głośny ani trwać bardzo długo, by uznać go za hałas, staje się nim wtedy, gdy subiektywnie uważamy go za przeszkadzający i niepożądany. Hałasem może być nawet muzyka.

Cały tekst Magdaleny Sasin można przeczytać w czerwcowym numerze „Kalejdoskopu” 6/2022.